

יציאות השבת פרק ראשון שבת

.ב.

עין משפט
נר מצוה

א) שבעות ה... ב) לקמן כ"ב,
ג) שבעות ב, ד) ו[ב]ו[ב]
ה) [שמונת לו] ו[ב]ו[ב] ו[ב]ו[ב]
ו) [עני מהר"ם] ח) [נ]ן ב
דף ה. ואם ד"ה שמים, ו
עני מהר"ם י, והם פריך מי
כתיב אל יוצא ויבנו מעשה
כליל רש"י לר"ה לענין
מוקפות פסחים פה: ד"ה
הואלה, ו דדמויא לגמרי
הואלה כ"ל

אזכרה בגלל דני שבת כמנ
המיי פ"א מ"ל שבת הלכה
ג ו"ל כן מקום שאלמה
ג שבעה דברי זו פסוק הרי
ז פסוק מן הכתוב ומן
הסקולה ומן הקרבן אל
אכור לשבות אבוי דבר
בבנת החפור מד"ס
א א מיי פ"ב מלכות
שבת הלכה ט ופ"ג טס
הלכה ב סגן לאון סה
טו"ש פ"ג ט"ו ש"ז
ב ב מיי פ"ג ה"ה

מוסף רש"י

שהיה שהן ארבע בפנים.
שמים למיזב הכנסה דמי
והכנסה דבעל הבית. ושם
לפטור כשה עוקר זה מנה
דמיו (ויקרא ד) בשטחה,
השעה הזו כולה (שבועות
ה). שברעות שמים.
כשבעות ביטוי שמים המכונן
ויקרא אלל קרבן עולה ויורד
קאמר שמים כתיב בקרא,
דמיו להעב או להטיב,
ומפס בשניה (אם סה),
אוכל להטיב, לא אוכל להטיב,
שבעה אל עזמו, הוא הדין
לכל דבר שהוא נן ולא להט,
להרע או להטיב להט,
משמע, ופ"ג (סס) מרכה
מן המקרא קף דברים שאין
בהן הרעה או הטובה, ומי
שמים נטוה ומו לא, דבר
וחילופו (סס ב).

רבינו חננאל

יציאות השבת שמים שהן
ארבע בפנים כו. גמי' תנן
התם בתחילת שבועות,
שבועות שמים שהן ארבע,

יציאות

יציאות השבת. והאלות שמרשות לרשות האמורות לשבת ובגמ' א מפרש שהכנסות נמי קא קרי יציאות הואיל ומזויל מרשות לרשות: **שמים שהן ארבע פנים.** לאותן העומדים בפנים שמים מן התורה והואלה והכנסה דבע"ה וצ"פ הוורק (לקמן ט:): **כרישה נפקא לן מוילו משה ועבדו קול במחנה וגו' (א) לא תפיקו מרה"י לר"ה להביא נדבה למחנה לזויה ויום השבת היה כדילוף התם ועל שמים אלו חייב חטאת על שגגתו ועל זדונו כרת ועל המראתו שקילה וכן בכל מלאכת שבת: **שהן ארבע מדבריהם הוסיפו שמים לאסור לתחלה ואם עשה פטור ולקמן מפרש להו ואולי: **ושמים שהן ד' בחוץ.** שמים מן התורה והואלה והכנסה דעני העומד בחוץ ושמים מדבריהם כשהמלאכה נעשית על ידי שנים זה עוקר זה מניח לתחלה אסור ואם עשה פטור כדילוף בגמרא (דף ג.) שנים שעשאוה פטורים: **פשוט העני אם ידו.** ומפץ בתוכה: ונסן למוך ידו ונעה כ"כ. דעבד ליה עקירה כ"ה"ר והכנסה כ"ה"ר: או שנעל מסוכה והואיל. הפץ והניח כ"ה"ר דעבד ליה עקירה כ"ה"ר ויהנה [כ"ה"ר]: **העני חייב.** עשה מלאכה שלמה והרי שמים מן התורה לעומד בחוץ: **ועל הציון פטור.** פטור לגמרי ואפי' לתחלה מותר דהא לאו מידי עבד והכי מפרש בגמ' (דף ג.): **פשוט צעה"כ נו" צעה"כ חייב.** והרי שמים מן התורה לעומד בפנים: **פשוט העני אם ידו.** דעבד ליה עקירה ונטול צעה"כ מתוכה והניח בפנים ועבד ליה צעל הבית הנחה: או שנתן לתוכה ליה צעל עשה האחד מלאכה שלימה לעשות כן לתחלה שמה יצאו כל אחד ואחד לעשות מלאכה שלימה בשבת הרי שמים מדבריהם אחת לעני עוקר ואחת לבע"ה בפנים. וא"ת שנים הן לכל אחד ואחד עקירה לעני עוקר ואחת הנחה לעני והנחה לבע"ה לקמן) פריך לה ומשני דלא חשיב אלא עקירות שהן תחלת המלאכה ואיכא למימר שמה יגמרונה: **גב' טנן הסם.** במסכת שבעות: **שבעות שמים.** שבעות של ביטוי להרע או להטיב שמים הן להמחייב עליהן קרבן עולה ויורד האמור כפרשה (ויקרא ה) דנפקי מלהרע או להטיב דמשמע להצא אוכל ולא אוכל: **שהן ארבע.** יש לך לרבות עוד שמים מריבוי הכתוב לכל אשר יצטא האדם [שם] לרבות לשעבר אכלתי ולא אכל לא אכלתי ואכל: ידעות****

השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנמל מתוכה והוציא העני חייב ובעל הבית פטור: **פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני או שנמל מתוכה והכניס בעל הבית חייב והעני פטור: פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה או שנתן לתוכה והוציא שניהם פטורין: כ"ב פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהם פטורין: **גב' א** תגן התם שבועות שתיים שהן ארבע ידעות**

תוס' ישנים

א) מלאכה כתוב בגילוי מ"י ו"ל ועי"ל שמים שמי הואלות דמיו ופטור שכן ארבע הכנסות דמיו ופטור כ"ל ואין נראה ה' דבדיוטלמי בעי מה שנים ט"ו ומקום ב' לחייב ובי' לפטור ע"ש. ודבור זה שייך לתוס' לעיל ד"ה שמים שהן ארבע אחר פירש"י לפני ואין נראה ט"ו:]

מוסף תוספות

א. דגוריון ערב שבת אטו הוצאת שבת. מוס' הנל"ש.
ב. תמוס' הנל"ש אמר:
במה מדליקין ובמה טומנין (עני מהרש"א).
ג. משום דהנהו מלאכות ידועות לכל. אבל. מוס' הנל"ש. (עני מהר"ם).
ד. [אסורה בשבת קודם ששנה לא יצא החייט במחוט. מוס' הנל"ש.
ה. לבעל הבית העומד בפנים ובחייט החפץ לחרוץ ומה לי עומד בחוץ ומביא החפץ אליו. מוס' הנל"ש. ו. משא"כ בשאר אבות מלאכות שאין בליקוח וברשותי אלא איתרון מחמת עצמן, והואיל והדודש הוא אין לך בה אלא חדושה בלבד, והלכות עקרונות וזאין למרות זו מוז. כמנין. [מהר"ם].
ז. דמלאכה גרועה היא. מוס' הנל"ש.
ח. [הכי משמע פשטה דקרא שאל יצא בשבת עם כליו ללקוט את המן בדרך שנושין בחול וכו'. מוס' עיונון ח: (עני מהר"ם).
ט. [וכל הדומה לאב הוי תולדה דיהויה. מוס' הנל"ש.
י. כגון וזרק ומושיט ומעביר והכנסה כולה. מוס' הנל"ש.
יא. [ובין] ויחייב הדואר במשכן א"ג דלא דמא להוציא מחייב עליה. מוס' הנל"ש ע"כ.
יב. דרמיא מחייב. מוס' הנל"ש.
יג. ויהיה מחייבין קיימא לפרושי מחייבין דהבא. מוס' שבעות ג.

מפרש ר"ת דפתח ביציאות משום דבעי למימר לא יצא החייט במחוטו א' אע"ג דלא שנה המלצן משום אין נותנין כלים לכובס ולא המבעיר משום כ' במה טומנין. והואלה הוורק לשנות טפי^א משום דמלאכה גרועה היא כמו שאפרש: **יציאות.** והואלה הוא ליה לתמני אלא נקטו יציאות לישנא דקרא אל יצא איש ממקומו (שמות טו) ודרשינן מינה (עיונון דף פ:) והואלה אל יצא עם הכלי ללקט המן: **שתיים** שהן ארבע בפנים. כן נראה כמו שפירש רש"י כאן ומצפנים היינו לבע"ה העומד בפנים ובחור היינו לעני העומד בחוץ שמים והואלות והכנסות דמיו שהן ד' והואלות והכנסות דפטור ובשבעות ^ה פרש"י בפנים היינו הכנסות פנים שנים דמיו דעני ועשיר ושנים דפטור ובחור היינו והואלות חוץ ^א ואין נראה דמפירש מיני דעני לחוד ומיילי דעשיר לחוד משמע כפי שפירש כאן ולפי' דהתם לא היה לו לערב הוואלות והכנסות יחד ומינהו שמה לפי שהיה זריך להאריך אל היה צא לפרש הוואלות לנד ^א [והכנסו' לנד] מ"מ אין הכנסות לאלתר ולא ליקום מדקמיני בפנים: **פשוט בעו"ב את ידו כו'.** וכן כריש שבעות דמפרש בגמרא ^א דף ו (סס) שמים דעני ובעל הבית מה שייך לקרונו שמים מה לי עני מה לי עשיר ונראה כ"י דאינטיריך לאשמעי' משום דהוואלה מלאכה גרועה היא דמה לי מוילא מרה"י לרה"ר מה לי מוילא מרה"י לרה"י^א ולא הוה גמרינן הוואלה דעני מצעה"כ ולא צעה"כ מעני ומדע"ה מדאינטיריך תרי קראי בהוואלה כדנפקא לן כריש הוורק (לקמן דף ט: וסס) מויכלא העם מהביא ובספ"ק דעירובין ^א דף פ:) נפקא לן מקרא אחרינא דדרשינן אל יצא איש ממקומו אל יוצא ^א והסם פירשתי^ו והיינו משום דמלאכה גרועה היא אינטיריך תרווייהו מד לעני ומד לעשיר ^ו וכן בכל מולדות דאבות מלאכות לא חיישינן שהיא במשכן אלא אבות בלבד ובמולדות דהואלה^א צע"י שהיא במשכן דתנן בהוורק ^א דף טו.) שמי גזוזטרותא זו כנגד זו המושיט והוורק מוזו לזו פטור היו שמיין כדיוטא אחת הוורק פטור והמושיט חייב ע"כ היתה עבודה לזו וזריש הוורק (ג"ו סס): נמי צע"י הוורק ד' אמות כרה"ר מנגן ודחיק לאשכחניהו במשכן עד דמסיק כל ד"א כרה"ר הלכמא גמירי לה וכל אלו מולדה דהוואלה ימנהו ולא אבות שאין אבות אלא מ' חסר אחת וגבי הכנסה נמי אמרינן צ"פ במה טומנין (לקמן טט): הם העלו קרשים מקרקע לעגלה אף אחס אל תכניסו מרה"ר לרה"י ^א וא"ת כיון דהכנסה היתה במשכן מה זריך תו לקמן בהוורק ^א דף טו:) לפרושי דסבדא הוא מה לי אפוקי מה לי עיולי^ב דהוורק ד' אמות כרה"ר משמע דאי הוה משכח לה במשכן הוה ינחא ליה אע"ג דהתם ליכא סבדא^א וי"ל דאינטיריך סבדא להכנסה דבע"ה צ"פ דלא הוה במשכן דהם העלו קרשים כו' היינו הכנסה דעני דמקמתא בקרקע היו עומדים שהוא רה"ר ואם תאמר כיון דאיכא סבדא אמאי אינטיריך צבנה טומנין למימר דהכנסה היתה במשכן וי"ל דתנא ליה אידי דבעי למיתני הם הורידו קרשים מעגלה והתם אל תוילאו כו' אע"ג דהוואלה נפקא לן מקרא כהדיא אינטיריך למיתני שהיתה במשכן משום דקמיני צרישא כביריתא אין חייבין אלא על מלאכה שכיונא צה היתה במשכן ואם לך היה מוילא הוואלה במשכן היינו מחייב בכל מלאכות הדומות למלאכה כגון המוילא קרא לבע"ה מלאכה המשכן הוא דרשינן למיתלח אחרימי': **שבועות שתיים שהן ארבע.** כריש שבעות ^ה שמים ארבע ואל אוכל דמכיב כהדיא בקרא להרע או להטיב דהיינו להצא שהן ד' אכלתי ולא אכלתי ואל אכור ולא אכור והוה אכתיא כולה כרבי ישמעאל ולא הוה זריך לאוקומי בתרי תנאי^א משום דמתני' צפ"ג ^א דף טו:) תנן כהדיא שהן ד' אכלתי ולא אכלתי^ב וא"ת אמאי לא קמיני שמים שהן שמונה [אוכל ולא אוכל] אכלתי ולא אכלתי וארוק ולא זרקתי ונראה דלכך פירש רש"י כריש שבעות שאינו שונה אלא דבר וחילופו ור' יצחק תיך דלא נקט אלא אכלתי ולא אכלתי משום דפליג ר' ישמעאל והוה רבותא טפי אבל ארוק ולא ארוק דמודה ר"י לא חש למיתני וא"ת וגבי שבת אמאי קמיני שמים שהן ד' ותו לא יתני נמי מושיט ומעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רה"ר דחייב כדאמר לקמן ^א דף טו:) הוורק מרשות היחיד לרשות הרבים ומרה"ר לרה"י וי"ל דלא קמיני אלא הכנסה ^ו דדמיא להוואלה שהוא מרה"י לרה"ר לאפוקי מושיט ומעביר שהוא מרה"י לרה"י וזריקה מהו לא דמיא להוואלה שזה בהולכה צד וזריקה: ידעות